

**BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS

**Strateji Geliştirme
Daire Başkanlığı**

26 Mayıs 2021

bddk.org.tr

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

SUNUM KAPSAMI

I. Sürdürülebilirlik Kavramı

II. Sürdürülebilir Finans

III. Türkiye'deki Durum

IV. Politika Önerileri

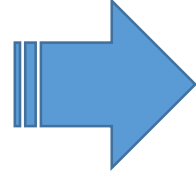

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

I. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI

Sürdürülemez Trendler

- Hızlı nüfus artışı
- Karbona ve kaynak tüketimine dayalı lineer ekonomi modeli

- Küresel ısınma
- Doğal kaynakların hızla tükenmesi / zarar görmesi
- Doğal afetlerin şiddetinde ve sıklığında artış
- Sağlıklı ve yeterli miktarda gıdaya erişimin güçleşmesi
- Sağlık sorunlarında artış
- Eğitim ve sağlık sistemlerinin yetersiz kalması
- Gelir dağılımında bozulma
- Ulusal ve uluslararası düzeyde siyasi / sosyal gerilimlerde artış

Uluslararası Çerçeve

- **Paris İklim Değişikliği Sözleşmesi (2015)**
(Küresel ısınmanın 2 derecenin altında tutulması)
 - **BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (2015)**
(17 Amaç ve 169 Hedef)
 - **AB Yeşil Mutabakatı (2019)**
(2050 yılına kadar net sera gazı emisyonunun sıfırlanması, sınırda karbon düzenlemesi)
-

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

Riskler

Fiziksel
Riskler

Geçiş
Riskleri

İtibar
Riski

Sürdürülebilirlik Kavramı

İş ve yatırım kararlarında ekonomik ve finansal kriterlerin yanı sıra **çevresel ve sosyal etki, risk ve fırsatların da dikkate alınması suretiyle** toplumun ve gelecek kuşakların yararının gözetilmesi.

Çevresel, Sosyal ve Kurumsal Yönetişim: ESG

- ESG derecelendirmeleri **yatırım stratejilerinde giderek daha fazla dikkate alınmaktadır** (*varlık yöneticileri, kurumsal yatırımcılar, merkez bankaları*).
- ESG kriterlerini gözeten **yatırım fonlarının büyüklüğü 2015 yılından bu yana küresel olarak üç katına çıkmıştır**.
- ESG derecelendirmesine sahip halka açık şirketlerin oranının küresel düzeyde piyasa kapitalizasyonu itibarıyla **%80 civarında** olduğu tahmin edilmektedir.
- ESG yatırımları uzun dönemli yatırım perspektifleri nedeniyle **kısa dönemli performans dalgalanmalarına daha az tepki vermektedir**.
- ESG derecelendirmesi bu konuda uzmanlaşmış kuruluşların yanı sıra endeks sağlayıcı kuruluşlarca ve kredi derecelendirme şirketlerince de yapılabilmektedir.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

II. SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS

Finansal Sektör

- Sürdürülemez trendlerin ve sürdürülebilir bir ekonomiye geçişin **etkilerine doğrudan ve dolaylı maruz** bir sektör (Riskler)
 - Sürdürülebilir bir ekonomiye geçişte **en önemli aktörlerden birisi** (Sorumluluk ve Fırsatlar)
-

Riskler

Fiziksel Riskler

- Fiziki varlıkların zarar görmesi / operasyonların kesintiye uğraması
- Müşterilerin geri ödeme kapasitesinin zayıflaması
- Teminatların zarar görmesi
- Tazminat taleplerinin artması

Sürdürülebilir Ekonomiye Geçiş Riskleri

- Müşterilerin geri ödeme kapasitesinin zayıflaması
- Varlık ve teminatların değer kaybetmesi
- Lisans iptalleri
- Kota ve sınırlamalar
- Vergi düzenlemeleri
- Tüketicilerin ve yatırımcıların tercihlerinin değişmesi

İtibar kaybı

- Çevreye zarar veren projelere sağlanan finansman nedeniyle oluşan kamuoyu tepkisi

Fırsatlar

- 2030 yılına kadar her yıl yaklaşık 7 trilyon ABD doları tutarında ilave yatırım ihtiyacı
 - Dönüşüm sürecinde ortaya çıkacak yeni ticari faaliyetlere (*Ör: karbon emisyon ticareti*) dayalı yeni finansal ürünler, pazarlar ve fırsatlar
 - Çevresel ve sosyal duyarlılığa sahip kesimlerden fon temin edilmesi
 - Kamusal ve uluslararası fonlara aracılık imkanı
 - İmaj yönetimi
 - Yeşil/sosyal tahvil ihracı veya yeşil kredilerin menkul kıymetleştirilmesi yoluyla yurtdışı piyasalardan uzun vadeli ve makul maliyetle sağlanabilecek kaynaklar
 - Kamu tarafından verilecek destekler (*sermaye yeterliliği, karşılıklar, teminat değerleri, aracılık maliyetleri vb.*)
-

Başlıca Uluslararası Standartlar

- BM Sorumlu Yatırım İlkeleri (UNPRI)
 - Karbon Saydamlık Projesi
 - Küresel Raporlama İnisiyatifi (GRI)
 - Ekvator Prensipleri (EP)
 - IFC Performans Standartları
 - İklim Aydınlatma Standartları Kurulu (CDSB) Çerçevesi
 - İklimle Bağlantılı Finansal Açıklamalar Görev Gücü (TCFD) Tavsiyeleri
 - LMA Yeşil Kredi Prensipleri
 - ICMA Yeşil / Sosyal / Sürdürülebilirlik Tahvil Prensipleri
-

Kamusal Politika Örnekleri

- **Yeşil varlıklara ve sektörlerle ilişkin tanımlar** (Bangladeş, Brezilya, Çin ve Güney Afrika)
 - **İlke ve standartlar** (Zorunlu: Bangladeş, Çin, Vietnam ve Endonezya; Gönüllü: Hindistan, Japonya, Moğolistan ve Türkiye)
 - **Raporlama yükümlülüğü** (Bangladeş ve Çin'de düzenleyici otoritelere, Brezilya'da kuruluş birliklerine; CAMELS, şube açılışı, ödüllendirme, MB borçlanmasında avantaj)
 - **Kredi sözleşmelerine hüküm koyma yükümlülüğü** (Çin)
 - **Kredilerin belli bir oranının yeşil yatırımlara kanalize edilmesi yükümlülüğü** (Bangladeş)
 - **Vergi avantajları** (ABD, Brezilya)
-

Avrupa Birliği – Finansal Otoriteler

Avrupa Merkez Bankası (ECB)

- Çevresel risklerin yönetimi ve raporlanmasına yönelik kılavuz (2020)
- Banka özdeğerlendirmeleri ve eylem planları (2021)
- 30 yıllık perspektifte sektöre yönelik iklim riski stres testi (2021)
- Banka düzeyinde iklim stres testleri (2022)

Avrupa Bankacılık Otoritesi (EBA)

- Sürdürülebilir Finans Eylem Planı (2019)
 - ESG risklerinin raporlanmasına ilişkin teknik standartlar (Taslak)
 - Temel performans göstergeleri (Yeşil Aktif Rasyosu vb.)
-

Avrupa Birliği – Senaryo Analizi

Bankacılık Sektörünün İklim Risklerine İlişkin Senaryo Analizi Çalışması (EBA) (2021)

- 10 ülkeden gönüllü 29 banka tarafından katılım sağlandı (toplam varlıkların %50'si).
- Bankaların söz konusu şirketlerdeki risklerinin:
 - ✓ %58'i geçiş risklerine duyarlı sektörlerde,
 - ✓ %35'i sera gazı emisyonu medyanın üzerinde olan firmalara ait.
- Yeşil Aktif Rasyosu: %7,9
- İklim risklerinin banka bilançolarını etkileme kanallarının modellenmesi ve veri açığının kapatılması konusunda daha fazla çalışılması gerekiyor.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

III. TÜRKİYE'DEKİ DURUM

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

Türkiye'nin Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı

2030 yılına kadar sera gazı emisyonunda referans senaryoya göre artış üzerinden **%21** oranında azaltım sağlanacaktır.

Türk Finans Sektörü İnisiyatifleri

- **Türkiye Bankalar Birliği (TBB):** *“Bankacılık Sektörü İçin Sürdürülebilirlik Kılavuzu”* (2014-2021)
 - **Borsa İstanbul:** Sürdürülebilirlik Endeksi (2014)
 - **UN Global Compact üyesi sekiz banka:** *“Global Compact Türkiye Sürdürülebilir Finansman Bildirgesi”* (2017)
 - **Bankalarda çok sayıda iyi uygulama örneği**
-

Sürdürülebilirlik Politikası ve Kurumsal Kapasite

- **Sürdürülebilirlik politikası:** 21 banka (%86)
 - **Üyelik ve taahhütler:** 16 banka (%81)
 - **Raporlama:** 14 banka (%80)
 - **Entegre Raporlama:** TSKB, İş Bankası, Garanti Bankası, Yapı Kredi Bankası, Vakıfbank, Ziraat Bankası (%57)
 - **Dış Değerlendirme:** BIST Sürdürülebilirlik Endeksi kapsamında 9 adet banka (%60)
-

Çevresel ve Sosyal Risk Yönetimi

- **Çevresel ve sosyal risk yönetimi (ÇSRY) sistemi:** 15 banka (%62)
 - **Hizmet alımı:** 10 banka (%56)
 - **Yasaklı sektör ve faaliyet listesi:** 17 banka (%63)
 - **ÇSRD sürecinden geçmiş krediler:** 236 milyar TL (nakdi kredi portföyünün %11'i)
 - **Değerlendirme Sonucu:** %51'i düşük, %30'u orta ve %20'si yüksek derecede riskli
 - **Portföy düzeyinde analizler:** 3 banka (%20)
 - **Tedarikçilere yönelik kriterler:** 7 banka (%39)
-

Sürdürülebilirliğin Finansmanı

- **Sağlanan nakdi finansman (2017):** 29 adet banka, toplam 143 milyar TL (kredilerin yaklaşık %7'si)
 - **Başlıca finansman konuları:** Yenilenebilir enerji (69 milyar TL), kadın girişimciliği (28 milyar TL) ve sürdürülebilir tarım (15 milyar TL)
 - **Finansmandan beklenen olumlu katkının hesabı:** 8 banka (%40)
 - **Sağlanan katkı:** 6 adet bankadan 16,7 milyon ton CO₂ emisyon azaltımı
 - **Toplam katkı tahmini:** 29 adet bankadan kabaca 68,3 milyon ton (Türkiye'nin yıllık emisyon miktarının yaklaşık %13'ü)
 - **Sosyal sorumluluğa ayrılan kaynak:** 28 bankadan 195 milyon TL (toplam gelirlerin yaklaşık onbinde 6-8'i)
-

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

Finansal Otoriteler Tarafından Atılan Adımlar

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

- IFC Sürdürülebilir Bankacılık Ağı (SBN) üyeliği (2015)
- Türk Bankacılık Sektörü Sürdürülebilirlik Araştırması (2018)
- Enerji Performansı Yüksek Konut Finansmanının Artırılması (2019)
- Basel Bankacılık Denetim Komitesi "*İklimle Bağlantılı Finansal Riskler Görev Gücü*" (TCFR) üyeliği (2020)

Sermaye Piyasası Kurulu

- Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi (2020)
-

Aksiyon İhtiyacı

- Uluslararası fonlara erişim sorunu (ESG kriterleri)
 - İhracat darboğazı riski (AB Yeşil Mutabakatı)
 - Yeni ekonomik düzende geride kalma riski
 - Küresel düzeyde ivme kazanan inisiyatifler (G20-FSB, BCBS, Dünya Bankası vb.)
 - Uluslararası karşılaştırmalarda ortaya çıkan görece olumsuz görünüm
 - ✓ The Green Central Banking Scorecard (Positive Money - 2021)
 - ✓ Sustainable Banking Global Progress Report (SBN - 2021)
 - ✓ Unlocking Green Finance in Turkey - Technical Note (Dünya Bankası - 2021)
-

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

G20 Ülkeleri (2021)

Rank	Country	Research and Advocacy (out of 10)	Monetary Policy (out of 50)	Financial Policy (out of 50)	Leading by Example (out of 20)	Aggregate Score (out of 130)	Grade (A+ to F)
1	China	10	16	24	0	50	C
2	Brazil	10	16	18	1	45	C-
3	France	10	3	22	8	43	C-
4	United Kingdom	10	4	19	5	38	D+
5	European Union	10	2	15	6	33	D+
6	Italy	10	2	15	4	31	D+
7	Germany	10	1	15	3	29	D
8	Indonesia	10	1	8	2	21	D
9	Japan	10	5	4	0	19	D-
10	Australia	10	0	4	1	15	D-
11=	Canada	10	0	2	1	13	D-
11=	Mexico	10	1	1	1	13	D-
13=	South Korea	10	0	1	0	11	D-
13=	United States	10	0	1	0	11	D-
15	India	3	5	1	0	9	F
16	Russia	5	0	1	2	8	F
17	South Africa	7	0	0	0	7	F
18	Turkey	1	0	3	0	4	F
19=	Argentina	0	0	0	0	0	F
19=	Saudi Arabia	0	0	0	0	0	F

Kaynak: PositiveMoney, The Green Central Banking Scorecard

Sorunlar

Yapısal

- Makroekonomik ortam
- Düşük ulusal tasarruf oranı
- Bankacılık sektörünün kısa vadeli fonlama yapısı

Kurumsal

- Bütüncül bir yaklaşım ve stratejinin bulunmaması
 - Koordinasyon ve liderlik eksikliği
 - Tanımlama / sınıflandırma bulunmaması
 - Veri eksikliği
 - Kurumsal kapasitenin yeterince oluşmamış olması
 - Farkındalığın yeterince gelişmemiş olması
 - Düzenleme ve denetim çerçevesinin bulunmaması
-

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

IV. POLİTİKA ÖNERİLERİ

Olası Aksiyon Alanları

- İhtiyati Düzenleme Çerçevesinde Değişiklikler
 - ✓ Çevresel risklerin risk parametrelerine dahil edilmesi (SYR hesabı vs.)
 - Denetim ve Gözetim Çerçevesinde Değişiklikler
 - ✓ Stres testi/senaryo analizi, skarlama modelleri, yerinde denetim
 - ✓ Yeşil finansmanın teşvik edilmesi (Yeşil Aktif Rasyosu vb.)
 - Bankaların ESG uygulamalarının güçlendirilmesi
 - ✓ Rehber
 - ✓ Zorunlu düzenleme
-

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

BDDK Yol Haritası

- Kurumsal kapasitenin ve farkındalığın artırılması
 - Uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi (NGFS üyeliği)
 - Sektörle iletişim kanalları oluşturulması
 - Bankalar için ESG Kılavuzu yayımlanması
 - “Ulusal Yeşil Taksonomi” çalışmasına aktif katılım sağlanması
 - Denetim ve gözetim kapasitesinin geliştirilmesi
 - Finansal ürün ve hizmetlere yönelik çevre etiketi uygulamasının desteklenmesi
-

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

Ulusal Strateji ve Koordinasyon İhtiyacı

Ülkemizde tüm bileşenleriyle sürdürülebilir bir finans sisteminin oluşturulabilmesi amacıyla ulusal düzeyde bir **Sürdürülebilir Finans Stratejisinin** belirlenmesi ve bu stratejinin **bir lider kuruluş koordinasyonunda işbirliği içerisinde** yürütülmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

TEŞEKKÜRLER
